

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE SUDA 3/15 (veliko vijeće)
14. veljače 2017.

„Mišljenje doneseno na temelju članka 218. stavka 11. UFEU-a – Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima – Članak 3. UFEU-a – Isključiva vanjska nadležnost Europske unije – Članak 207. UFEU-a – Zajednička trgovinska politika – Komercijalni aspekti intelektualnog vlasništva – Međunarodni sporazum koji bi mogao utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 5. stavak 3. točka (b) i stavak 4. – Iznimke i ograničenja u korist osoba s invalidnošću“

U postupku donošenja mišljenja 3/15,

povodom zahtjeva za donošenje mišljenja na temelju članka 218. stavka 11. UFEU-a, koji je Europska komisija uputila 11. kolovoza 2015.,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Tizzano, potpredsjednik, M. Ilešič, L. Bay Larsen (izvjestitelj), T. von Danwitz i A. Prechal, predsjednici vijeća, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. lipnja 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Europsku komisiju, B. Hartmann, F. Castillo de la Torre i J. Samnadda, u svojstvu agenata,
- za češku vladu, O. Šváb, M. Smolek, E. Ruffer i J. Vlácil, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, D. Segoin, F.-X. Bréchet, D. Colas i G. de Bergues, u svojstvu agenata,
- za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Fiorentina, *avvocato dello Stato*,
- za litavsku vladu, D. Kriauciūnas i R. Dzikovič, u svojstvu agenata,
- za mađarsku vladu, M. Fehér, G. Koós i M. Bóra, u svojstvu agenata,
- za rumunjsku vladu, R. Radu, A. Voicu, R. Mangu i E. Gane, u svojstvu agenata,
- za finsku vladu, J. Heliskoski, u svojstvu agenta,

- za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt i V. Kaye, u svojstvu agenata, uz asistenciju R. Palmera, *barrister*,
  - za Europski parlament, A. Neergaard, D. Warin i A. Auersperger Matić, u svojstvu agenata,
  - za Vijeće Europske unije, F. Florindo Gijón i M. Balta, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. rujna 2016.,
donosi sljedeće

Mišljenje Zahtjev za donošenje mišljenja Europske komisije podnesen Sudu glasi kako slijedi:

„Ima li Europska unija isključivu nadležnost za sklapanje Marakeškog ugovora o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima?”

Pravni okvir

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom

2. Članak 30. stavak 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, koja je odobrena u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. (SL 2010., L 23, str. 35.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 66., str. 55.) (u daljnjem tekstu: Konvencija UN-a) propisuje:

„Države stranke priznaju osobama s invaliditetom pravo na sudjelovanje u kulturnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, te će poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale da osobe s invaliditetom:

- a) uživaju pristup kulturnim materijalima u svim dostupnim oblicima;

[...]”

Direktiva 2001/29/EZ

3. Uvodne izjave 1., 4., 6., 7., 9., 21. i 31. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.) glase:

„(1) Ugovorom se predviđa uspostavljanje unutarnjeg tržišta i uvođenje sustava koji će osigurati da na unutarnjem tržištu tržišno natjecanje ne bude narušeno. Usklađivanje zakonodavstava država članica o autorskom pravu i srodnim pravima pridonosi postizanju ovih ciljeva.

[...]

- (4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući viši stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost [...].

[...]

(6) Bez usklađivanja na razini Zajednice, zakonodavne djelatnosti na nacionalnoj razini koje su već započele u većem broju država članica kao odgovor na tehnološke izazove mogle bi rezultirati značajnim razlikama u zaštiti, a time i u ograničenjima slobodnog kretanja usluga i proizvoda koji sadrže intelektualno vlasništvo ili se temelje na intelektualnom vlasništvu, što dovodi do ponovnog cjepljanja unutarnjeg tržišta i pravne nedosljednosti. [...]

(7) Zakonski okvir Zajednice za zaštitu autorskog prava i srodnih prava mora, stoga, također biti prilagođen i dopunjen koliko god je to potrebno za nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. S tim ciljem, one nacionalne odredbe o autorskom pravu i srodnim pravima država članica koje se znatno razlikuju ili koje uzrokuju pravne nesigurnosti ometajući nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta i pravilan razvoj informacijskog društva u Europi trebalo bi uskladiti, a nedosljedne nacionalne odgovore na tehnološki razvoj trebalo bi izbjegavati, dok razlike koje ne utječu štetno na funkcioniranje unutarnjeg tržišta ne bi trebalo ukloniti niti ih sprečavati.

[...]

(9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. [...]

[...]

(21) Ovom Direktivom trebao bi se definirati opseg radnji obuhvaćenih pravom reproduciranja u odnosu na različite korisnike. To treba biti učinjeno u skladu s pravnom stečevinom Europske unije. Šira definicija ovih radnji potrebna je kako bi se osigurala pravna sigurnost na unutarnjem tržištu.

[...]

(31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. [...] Postojeće razlike u iznimkama i ograničenjima određenih zabranjenih radnji imaju izravan negativan utjecaj na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u području autorskog prava i srodnih prava. [...] Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, takve bi se iznimke i takva ograničenja trebala ujednačenije definirati. Stupanj njihova usklađivanja trebao bi se temeljiti na njihovu utjecaju na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.”

4. Na temelju članka 2. te direktive, države članice za autore moraju, među ostalim, predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje njihovih djela bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima njihovih djela.

5. Članak 3. stavak 1. navedene direktive propisuje:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.”

6. Sukladno odredbama članka 4. stavka 1. iste direktive:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik distribucije javnosti [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.”

7. Članak 5. stavci 3. do 5. Direktive 2001/29 glasi kako slijedi:

„3. Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. u sljedećim slučajevima:

[...]

b) korištenje za potrebe osoba s invalidnošću, koje je u neposrednoj vezi s invalidnošću i koje je nekomercijalne naravi, a u opsegu potrebnom za određenu invalidnost;

[...]

4. Kada države članice mogu predvidjeti iznimku ili ograničenje prava umnožavanja [reproduciranja] sukladno člancima 2. i 3., one slično tome mogu predvidjeti iznimku ili ograničenje prava distribucije iz članka 4. u opsegu opravdanom svrhom odobrene radnje umnožavanja [reproduciranja].

5. Iznimke i ograničenja predviđeni stavcima 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugog predmeta zaštite i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese nositelja prava.”

Kontekst zahtjeva za donošenje mišljenja

Marakeški ugovor

8. Sukladno odredbama preambule Marakeškog ugovora o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (u daljnjem tekstu: Marakeški ugovor):

„Ugovorne stranke,

[(1)] Podsjećajući na načela nediskriminacije, jednakih mogućnosti, dostupnosti te potpunog i učinkovitog sudjelovanja u društvu i uključivanja u njega iz Opće deklaracije o ljudskim pravima i [Konvencije UN-a],

[(2)] Imajući na umu izazove koji su štetni za potpuni razvoj osoba s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom, koji ograničavaju njihovu slobodu izražavanja, uključujući slobodu traženja, primanja i davanja informacija i ideja svih vrsta na ravnopravnoj osnovi s drugima, uključujući svim oblicima komunikacije prema njihovu izboru, njihovo uživanje prava na obrazovanje i mogućnost provedbe istraživanja, [(2)] Imajući na umu izazove koji su štetni za potpuni razvoj osoba s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom, koji ograničavaju njihovu slobodu izražavanja, uključujući slobodu traženja, primanja i davanja informacija i ideja svih vrsta na ravnopravnoj osnovi s drugima, uključujući svim oblicima komunikacije prema njihovu izboru, njihovo uživanje prava na obrazovanje i mogućnost provedbe istraživanja,

[(3)] Naglašavajući važnost zaštite autorskih prava radi poticanja i nagrađivanja književnog i umjetničkog stvaralaštva te povećanja mogućnosti za svaku osobu, uključujući osobe s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom, da sudjeluje u kulturnom životu zajednice, uživa u umjetnostima i da može imati koristi od znanstvenog napretka i njegovih pogodnosti,

- [(4)] Svjesne prepreka koje osobama s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom onemogućuju pristup objavljenim djelima te tako i ostvarenje jednakih mogućnosti u društvu, i potrebe da se poveća broj djela u dostupnom formatu i poboljša optjecaj takvih djela,
- [(5)] Uzimajući u obzir da većina osoba s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom živi u zemljama u razvoju i najnerazvijenijim zemljama,
- [...]
- [(7)] Priznajući da su mnoge države članice u svojim nacionalnim zakonima o autorskom pravu odredile ograničenja i iznimke u korist osoba s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom, ali da svejedno postoji stalan manjak djela u formatu dostupnom tim osobama, te da su potrebna znatna sredstva kako bi djela postala dostupna tim osobama i da je zbog nemogućnosti prekogranične razmjene primjeraka u dostupnom formatu bilo potrebno udvostručenje napora,
- [(8)] Priznajući važnost uloge nositelja prava u omogućivanju dostupnosti njihovih djela osobama s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom i važnost primjerenih ograničenja i iznimaka kako bi djela postala dostupna tim osobama, posebno kada tržište nije u mogućnosti osigurati takav pristup,
- [(9)] Priznajući potrebu održavanja ravnoteže između učinkovite zaštite autorskih prava i interesa šire javnosti, posebno u vezi s obrazovanjem, istraživanjem i pristupom informacijama, te da se tom ravnotežom mora olakšati učinkovit i pravovremen pristup djelima u korist osoba s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom,
- [(10)] Potvrđujući obveze ugovornih stranaka na temelju postojećih međunarodnih ugovora o zaštiti autorskog prava te važnost i fleksibilnost testa u tri koraka primjenjivog na ograničenja i iznimke utvrđenog člankom 9. stavkom 2. Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela te ostale međunarodne instrumente,
- [...]
- [(12)] Priznajući važnost međunarodnog sustava autorskog prava i u cilju usklađivanja ograničenja i iznimaka kako bi se osobama s oštećenjem vida ili s drugim poteškoćama zbog kojih se ne mogu služiti tiskom omogućio lakši pristup djelima i njihovo korištenje, [...]"

9. Članak 1. tog ugovora glasi kako slijedi:

„Nijedna odredba ovog Ugovora ne smije predstavljati odstupanje od obveza koje ugovorne stranke imaju jedna prema drugoj na temelju bilo kojeg drugog ugovora, niti dovoditi u pitanje prava koja ugovorna stranka ima na temelju drugih ugovora.”

10. Članak 2. navedenog ugovora propisuje:

„Za potrebe ovog Ugovora:

- (a) ‚djela‘ znači književna i umjetnička djela u smislu članka 2. stavka 1. Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela, u obliku teksta, znakovnog sustava i/ili povezanih ilustracija, objavljena ili stavljena na raspolaganje javnosti na bilo kojem nosaču podataka [...];

- (b) „primjerak u dostupnom formatu” znači primjerak djela izveden na drugačiji način i u drugačijem formatu što korisniku omogućuje pristup djelu te omogućuje jednako lagan i slobodan pristup kakav bi imala osoba koja nema oštećenje vida ili druge poteškoće zbog kojih se ne može služiti tiskom. Primjercima u dostupnom formatu smiju se služiti isključivo korisnici i njima se mora poštovati cjelovitost originalnog djela, vodeći računa o izmjenama koje su potrebne kako bi djelo bilo dostupno u drugom formatu te o potrebama korisnikâ koje se odnose na dostupnost;
- (c) „ovlašteni subjekt” znači subjekt kojeg je država ovlastila ili priznala da na neprofitnoj osnovi korisnicima pruža usluge obrazovanja, pedagoške izobrazbe, adaptivnog čitanja ili pristupa informacijama. Uključuje i javnu ustanovu ili neprofitnu organizaciju koja iste usluge pruža korisnicima kao jednu od svojih primarnih djelatnosti ili institucionalnih obveza [...].

Ovlašteni subjekt utvrđuje vlastitu praksu i pridržava je se u svrhu

- (i) utvrđivanja da su osobe kojima pruža usluge korisnici;
- (ii) ograničavanja vlastite distribucije i stavljanja na raspolaganje primjeraka u dostupnom formatu samo na korisnike i/ili ovlaštene subjekte;
- (iii) obeshrabrivanja umnožavanja [reproduciranja], distribucije i stavljanja na raspolaganje neovlaštenih primjeraka; i
- (iv) posvećivanja dužne pažnje rukovanju primjercima djela i vođenju evidencije o tome, istovremeno poštujući privatnost korisnikâ u skladu s člankom 8.”

11. Članak 4. stavak 1. istog ugovora glasi:

- „(a) Ugovorne stranke dužne su u svojem nacionalnom zakonodavstvu koje se odnosi na autorska prava predvidjeti ograničenje ili iznimku od prava umnožavanja [reproduciranja], prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti kako je predviđeno Ugovorom o autorskom pravu WIPO-a, kako bi djela u dostupnom formatu mogla biti lakše stavljena na raspolaganje korisnicima. [...]
- (b) Ugovorne stranke mogu predvidjeti i ograničenje ili iznimku od prava na javno izvođenje kako bi se korisnicima olakšao pristup djelima.”

12. Članak 4. stavak 2. Marakeškog ugovora pojašnjava da ugovorne stranke mogu udovoljiti zahtjevima iz članka 4. stavka 1. tog ugovora tako da u svojem nacionalnom zakonodavstvu predvide iznimku ili ograničenje s određenim značajkama koje su precizirane tom prvom odredbom.

13. Članak 4. stavci 3. do 5. navedenog ugovora određuje:

„3. Ugovorna stranka može udovoljiti zahtjevima iz članka 4. stavka 1. tako da u svojem nacionalnom zakonu o autorskom pravu predvidi druga ograničenja ili iznimke u skladu s člancima 10. i 11. [...].

4. Ugovorna stranka može ograničenja ili iznimke iz ovog članka ograničiti na djela koja se u posebnom dostupnom formatu ne mogu nabaviti na tržištu pod razumnim uvjetima za korisnike na tom tržištu. [...]

5. Nacionalno zakonodavstvo ima pravo odlučiti primjenjuje li se naknada na ograničenja ili iznimke iz ovog članka.”

14. Na temelju članka 5. istog ugovora:

„1. Ugovorne stranke predviđaju da ako je primjerak u dostupnom formatu izrađen na temelju ograničenja ili iznimke ili primjenom zakona, taj primjerak u dostupnom formatu ovlaštenu subjekt može distribuirati ili staviti na raspolaganje korisniku ili ovlaštenom subjektu u drugoj ugovornoj stranci [...].

2. Ugovorna stranka može udovoljiti zahtjevima iz članka 5. stavka 1. tako da u svojem nacionalnom zakonodavstvu o autorskom pravu predvidi ograničenje ili iznimku kojom:

(a) je ovlaštenim subjektima dopušteno, bez odobrenja nositelja prava i za isključivu uporabu korisnikâ, primjerke u dostupnom

formatu distribuirati ili staviti na raspolaganje ovlaštenom subjektu u drugoj ugovornoj stranci; i

(b) kojom je ovlaštenim subjektima dopušteno, bez odobrenja nositelja prava i u skladu s člankom 2. točkom (c), primjerke u dostupnom formatu distribuirati ili staviti na raspolaganje korisniku u drugoj ugovornoj stranci;

pod uvjetom da prije distribucije ili stavljanja na raspolaganje izvorni ovlaštenu subjekt nije znao ili imao osnovane razloge da zna da će se primjerak u dostupnom formatu koristiti za druge osobe osim korisnika [...].

[...]

4.

(a) Kada ovlaštenu subjekt u ugovornoj stranci primi primjerke u dostupnom formatu u skladu s člankom 5. stavkom 1. i ta ugovorna stranka nema obveza na temelju članka 9. Bernske konvencije, on osigurava, u skladu s vlastitim pravnim sustavom i praksom, da se primjerci u dostupnom formatu umnožavaju [reproduciraju], distribuiraju i stavljaju na raspolaganje isključivo u korist korisnika na području nadležnosti te ugovorne stranke.

(b) Distribucija i stavljanje na raspolaganje primjeraka u dostupnom formatu od strane ovlaštenog subjekta u skladu s člankom 5. stavkom 1. ograničeno je na područje nadležnosti te ugovorne stranke, osim ako je ona stranka Ugovora o autorskom pravu WIPO-a ili na drugi način ograničava ograničenja ili iznimke koje se provode na temelju ovog Ugovora u pogledu prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti na određene posebne slučajeve koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese nositelja prava [...].

[...]”

15. Članak 6. Marakeškog ugovora propisuje:

„U mjeri u kojoj je nacionalnim zakonodavstvom ugovorne stranke dopušteno korisniku, osobi koja djeluje u njegovo ili njezino ime ili ovlaštenom subjektu da izradi primjerak djela u dostupnom formatu, nacionalnim zakonodavstvom te ugovorne stranke dopušta im se i uvoz primjerka u dostupnom formatu u korist korisnika, bez odobrenja nositelja prava.”

16. Članak 9. stavci 1. i 2. tog ugovora glasi kako slijedi:

„1. Ugovorne stranke nastoje poticati prekograničnu razmjenu primjeraka u dostupnom formatu podupiranjem dobrovoljne razmjene informacija kako bi se ovlaštenim subjektima pomoglo da se međusobno prepoznaju. Međunarodni ured WIPO-a u tu svrhu utvrđuje mjesto pristupa informacijama.

2. Ugovorne stranke obvezuju se da će pomagati svojim ovlaštenim subjektima koji obavljaju djelatnosti iz članka 5. kako bi se na raspolaganje stavile informacije o njihovim praksama u skladu s člankom 2. točkom (c) razmjeno informacija među ovlaštenim subjektima i stavljanjem na raspolaganje informacija o svojim politikama i praksama, uključujući u vezi s prekograničnom razmjeno primjeraka u dostupnom formatu, zainteresiranim stranama i javnosti prema potrebi.”

17. Članak 11. navedenog ugovora propisuje:

„Pri donošenju mjera potrebnih za osiguranje primjene ovog Ugovora, ugovorna stranka može ostvarivati prava i ispunjuje obveze koje ima na temelju Bernske konvencije, Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva i Ugovora o autorskom pravu WIPO-a, uključujući njihove sporazume o tumačenju, tako da:

- (a) u skladu s člankom 9. stavkom 2. Bernske konvencije, ugovorna stranka može dopustiti umnožavanje [reproduciranje] djela u određenim posebnim slučajevima pod uvjetom da takvo umnožavanje [reproduciranje] nije u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela i da bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese autora;
- (b) u skladu s člankom 13. Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, ugovorna stranka ograničenja ili iznimke od isključivih prava ograničava na određene posebne slučajeve koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese nositelja prava;
- (c) u skladu s člankom 10. stavkom 1. Ugovora o autorskom pravu WIPO-a, ugovorna stranka može predvidjeti ograničenja ili iznimke od prava koja su autorima odobrena na temelju Ugovora o autorskom pravu WIPO-a u određenim posebnim slučajevima koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese autora;
- (d) u skladu s člankom 10. stavkom 2. Ugovora o autorskom pravu WIPO-a, ugovorna stranka pri primjeni Bernske konvencije ograničava sva ograničenja i iznimke od prava na određene posebne slučajeve koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite [legitimne] interese autora.”

18. Članak 12. tog ugovora glasi kako slijedi:

„1. Ugovorne stranke priznaju da ugovorna stranka može u svojem nacionalnom zakonodavstvu provesti druga ograničenja i iznimke od autorskog prava u korist korisnikâ od onih predviđenih ovim Ugovorom uzimajući u obzir gospodarsku situaciju te ugovorne stranke i njezine društvene i kulturne potrebe, u skladu s međunarodnim pravima i obvezama te ugovorne stranke, a u slučaju najnerazvijenije zemlje uzimajući u obzir njezine posebne potrebe i posebna međunarodna prava i obveze i elemente fleksibilnosti u tom pogledu.

2. Ovim se Ugovorom ne dovode u pitanje ostala ograničenja i iznimke za osobe s invaliditetom predviđene nacionalnim zakonodavstvom.”

Nastanak ugovora čije se sklapanje predviđa

19. Vijeće Europske unije 26. studenoga 2012. donijelo je odluku kojom Komisiju ovlašćuje da u ime Unije sudjeluje u pregovorima, vođenima u okviru Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO), o eventualnom međunarodnom ugovoru kojim se utvrđuju iznimke i ograničenja autorskog prava u korist osoba koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima (u daljnjem tekstu: korisnici).
20. Ti pregovori uspješno su zaključeni na diplomatskoj konferenciji održanoj u Marakešu (Maroko) od 17. do 28. lipnja 2013., a Marakeški ugovor donesen je 27. lipnja 2013.
21. Vijeće je odobrilo potpisivanje tog ugovora u ime Unije Odlukom Vijeća 2014/221/EU od 14. travnja 2014. (SL 2014., L 115, str. 1.) (ispravak na hrvatskom jeziku u SL 2015., L 81, str. 5.). U toj odluci navedeni su i članak 114. i članak 207. UFEU-a.
22. Komisija je 21. listopada 2014. donijela prijedlog odluke o sklapanju, u ime Unije, Marakeškog ugovora, u kojem su navedene iste pravne osnove. Taj prijedlog nije dobio potrebnu većinu u Vijeću.

Razmatranja koja je Komisija iznijela u svojem zahtjevu za donošenje mišljenja

23. Komisija ponajprije tvrdi da se sklapanje Marakeškog ugovora treba istodobno temeljiti na članku 114. UFEU-a, zbog učinka usklađivanja zakonodavstava država članica koji će taj ugovor proizvesti, i na članku 207. UFEU-a, kako bi se obuhvatila razmjena primjeraka u dostupnom formatu s trećim zemljama. U tom slučaju Unija na temelju članka 3. stavaka 1. i 2. UFEU-a ima isključivu nadležnost za sklapanje navedenog ugovora.
24. Podredno, Komisija iznosi da se sklapanje tog ugovora treba temeljiti samo na članku 207. UFEU-a i da Unija s tim u vezi na temelju članka 3. stavka 1. UFEU-a ima isključivu nadležnost.

Članak 3. stavak 1. UFEU-a

25. Komisija podsjeća da Unija na temelju članka 3. stavka 1. UFEU-a ima isključivu nadležnost na području zajedničke trgovinske politike, uključujući i u pogledu komercijalnih aspekata intelektualnog vlasništva.
26. Potonji pojam obuhvaća cijeli Marakeški ugovor ili barem njegove članke 5. i 6. kao i aspekte drugih članaka navedenog ugovora koji se odnose na te članke 5. i 6.
27. S tim u vezi, pozivajući se na presudu od 18. srpnja 2013., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520), Komisija ističe da samo norme koje Unija usvaja u području intelektualnog vlasništva koje su u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom mogu ulaziti u pojam „komercijalni aspekti intelektualnog vlasništva” u smislu članka 207. UFEU-a.
28. Taj pojam ne obuhvaća samo sporazume koji su povezani sa Svjetskom trgovinskom organizacijom (WTO). Naime, iz sudske prakse Suda proizlazi da međunarodni sporazum koji uključuje usklađivanje sustava zaštite intelektualnog vlasništva općenito mora biti povezan sa zajedničkom trgovinskom politikom kad je njegova svrha promicanje trgovine.
29. U ovom slučaju Komisija smatra da, iako članci 4. do 6. i 9. Marakeškog ugovora predviđaju usklađivanje zakonodavstava ugovornih stranaka, primarni cilj tog ugovora nije usklađivanje tih zakonodavstava, nego da se zahvaljujući tom usklađivanju olakša prekogranična razmjena primjeraka u dostupnom formatu, uključujući između Unije i trećih zemalja, kao što je to osobito navedeno u

preambuli navedenog ugovora i njegovu članku 9. Uspostavljanje tih međunarodnih odredbi u području intelektualnog vlasništva čini se, dakle, samo sredstvom za postizanje cilja liberalizacije međunarodne razmjene.

30. Nije relevantna okolnost da se Marakeški ugovor primjenjuje samo na primjerke u dostupnom formatu proizvedene na neprofitnoj osnovi, s obzirom na to da ta posebnost, s jedne strane, ne isključuje naknadu namijenjenu pokrivanju nastalih troškova i da se, s druge strane, članak 207. UFEU-a primjenjuje i kad se roba ili usluge pružaju na neprofitnoj osnovi. S tim u vezi relevantno je istaknuti da se iznimka ili ograničenje predviđeno u članku 5. stavku 3. točki (b) Direktive 2001/29 primjenjuje i na djelatnosti čiji cilj nije stjecanje dobiti. Osim toga, sustav uspostavljen tim ugovorom takve je naravi da se preklapa s trgovačkim djelatnostima stavljanja na raspolaganje i razmjene primjeraka u dostupnom formatu.
31. Isto tako, prema Komisijinu stajalištu nije moguće prihvatiti argument prema kojem je krajnji cilj navedenog ugovora socijalne ili humanitarne naravi jer iz mišljenja 1/78 (Međunarodni sporazum o prirodnom kaučuku) od 4. listopada 1979. (EU:C:1979:224) i presude od 17. listopada 1995., Werner (C-70/94, EU:C:1995:328) proizlazi da se zajednička trgovinska politika ne može usko tumačiti, zanemarujući pritom mjere kojima je svrha postizanje posebnih ciljeva.

Članak 3. stavak 2. UFEU-a

32. Komisija tvrdi da, u slučaju da za odobrenje cijelog ili jednog dijela Marakeškog ugovora treba smatrati prikladnom neku drugu pravnu osnovu osim članka 207. UFEU-a, Unija ima isključivu nadležnost na temelju članka 3. stavka 2. UFEU-a, koji, među ostalim, predviđa da Unija ima takvu nadležnost za sklapanje međunarodnog sporazuma u mjeri u kojoj bi to sklapanje moglo utjecati na zajednička pravila Unije ili izmijeniti njihov opseg.
33. Smatrajući da članak 114. UFEU-a, a ne članak 19. UFEU-a, čini pravilnu pravnu osnovu, Komisija tvrdi da je određivanje pravne osnove u svakom slučaju sporedno jer ona nije relevantna za odlučivanje utječe li međunarodni sporazum na zajednička pravila Unije.
34. Autorsko pravo i srodna prava na koja se odnosi Marakeški ugovor, a osobito iznimke i ograničenja tih prava, usklađeni su na razini Unije Direktivom 2001/29.
35. Dakako, države članice slobodne su pri odlučivanju hoće li primijeniti iznimke i ograničenja predviđena tom direktivom. Međutim, margina prosudbe koju s tim u vezi imaju države članice ograničena je jer je, s jedne strane, popis iznimaka i ograničenja iz članka 5. navedene direktive taksativne naravi, dok, s druge strane, države članice te iznimke i ograničenja mogu provesti samo u granicama određenima pravom Unije.
36. Slijedi da Marakeški ugovor odstupa od autorskog prava i srodnih prava koja su u cijelosti usklađena Direktivom 2001/29, predviđajući obveznu iznimku ili ograničenje kad je riječ o korištenju koje je u neposrednoj vezi s invalidnošću, dok je člankom 5. stavkom 3. točkom (b) te direktive predviđena fakultativna iznimka ili ograničenje u tom području.
37. U tom kontekstu, kad države članice odluče predvidjeti takvu iznimku ili ograničenje, one ne provode „zadržanu” nadležnost, nego se koriste mogućnošću koja im je „dodijeljena/dopuštena” pravom Unije u skladu s okvirom koji predviđa to pravo. Puka činjenica da države članice imaju određenu slobodu da prilagode određene aspekte zakonodavstva nije dovoljna da bi se moglo smatrati da vanjska nadležnost Unije na tom području nije isključiva.

38. Komisija također ističe da provedba iznimke ili ograničenja predviđenog Marakeškim ugovorom na temelju njegova članka 11. i članka 5. stavka 5. Direktive 2001/29 ovisi o ispunjenju općeg uvjeta prema kojem primjena takve iznimke ili ograničenja ne može imati za učinak dovođenje u pitanje legitimnih interesa nositelja prava ili sukob s uobičajenim iskorištavanjem njegova djela. Međutim, ta obveza proizlazi iz međunarodnih sporazuma koji ulaze u isključivu nadležnost Unije.
39. Naposljetku, Komisija smatra da su članci 5. i 6. Marakeškog ugovora namijenjeni uređenju trgovine između država članica i da utječu na slobodu kretanja robe. Isto tako, članak 7. tog ugovora utječe na članak 6. Direktive 2001/29 o pravnoj zaštiti tehničkih mjera kojima se koriste nositelji prava.

Sažetak očitovanja podnesenih Sudu

Članak 3. stavak 1. UFEU-a

40. Češka, francuska, talijanska, mađarska, rumunjska i finska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da Unija nema isključivu nadležnost za sklapanje Marakeškog ugovora na temelju članka 3. stavka 1. i članka 207. UFEU-a.
41. S tim u vezi, ističu da iz presude od 18. srpnja 2013., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520) proizlazi da samo norme koje su u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom mogu ulaziti u pojam „komercijalni aspekti intelektualnog vlasništva” u smislu članka 207. UFEU-a. Ta veza ovisi o podudaranju cilja i svrhe predviđenog sporazuma sa zajedničkom trgovinskom politikom jer prema njihovu mišljenju nije dovoljna činjenica da taj ugovor ima određene posljedice na međunarodnu trgovinu.
42. Međutim, predmet ili svrha Marakeškog ugovora nije liberalizacija ili promicanje međunarodne trgovine.
43. S jedne strane, iz preambule i odredbi tog ugovora proizlazi da je njegov cilj promicanje jednakih mogućnosti i uključivanja u društvo osoba s invalidnošću. Prekogranična razmjena, prema mišljenju mađarske vlade, samo je sredstvo u službi tog cilja ili akcesoran cilj navedenog ugovora. Usto, francuska vlada smatra da je svrha istog ugovora i razvojna suradnja i humanitarna pomoć. Stoga je svrha usklađivanja nacionalnih zakonodavstava koje predviđa Marakeški ugovor povećanje broja raspoloživih primjeraka u dostupnom formatu, a ne promicanje, olakšavanje ili uređivanje međunarodne trgovine.
44. Slijedom toga, prema mišljenju francuske i rumunjske vlade te vlade Ujedinjene Kraljevine, ne može se smatrati da je svrha tog ugovora proširiti primjenu odredbi koje su analogne odredbama prava Unije radi promicanja međunarodne trgovine, kao što su to one o kojima je bila riječ u predmetu na temelju kojeg je donesena presuda od 22. listopada 2013., Komisija/Vijeće (C-137/12, EU:C:2013:675). S druge strane, finska vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da mišljenje 2/00 (Kartagenski protokol o biološkoj sigurnosti) od 6. prosinca 2001. (EU:C:2001:664) i presuda od 8. rujna 2009., Komisija/Parlament i Vijeće (C-411/06, EU:C:2009:518) čine relevantne precedente jer je Sud presudio da sporazumi o kojima je riječ u tim predmetima, koji su se odnosili na međunarodnu trgovinu, nisu obuhvaćeni zajedničkom trgovinskom politikom zbog ciljeva na koje se odnose.
45. S druge strane, češka, francuska, talijanska, mađarska i finska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da se trgovina na koju se odnosi Marakeški ugovor ne provodi u trgovinskom okviru, što sukladno sudskoj praksi Suda znači da ne potpada pod zajedničku trgovinsku politiku.

46. Stoga iz članka 4. stavka 2. tog ugovora proizlazi da iznimku ili ograničenje koje predviđa može primijeniti ovlašten subjekt, korisnik ili fizička osoba koja djeluje u ime korisnika samo na neprofitnoj osnovi. Osim toga, članak 4. stavak 4. tog ugovora ugovornim strankama omogućuje da iznimku ili ograničenje autorskog prava predvide samo ako tržište korisnicima ne može ponuditi mogućnost stjecanja primjeraka u dostupnom formatu po razumnoj cijeni. Isto tako, prekograničnu razmjenu takvih primjeraka na koju se odnosi Marakeški ugovor može ostvariti samo ovlašteno tijelo koje djeluje na neprofitnoj osnovi.
47. Nadalje, francuska, mađarska, rumunjska i finska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da je važno istaknuti i da su pregovori o Marakeškom ugovoru vođeni osobito kako bi se ispunile obveze koje proizlaze iz Konvencije UN-a, u okviru WIPO-a, čiji se cilj razlikuje od liberalizacije i promicanja međunarodne trgovine.
48. S druge strane, litavska vlada i Parlament smatraju da je svrha članaka 5., 6. i 9. tog ugovora, kao i odredbi kojima se provode, promicanje, olakšavanje i uređivanje prekogranične razmjene te da su stoga obuhvaćene zajedničkom trgovinskom politikom, a riječ je o području koje ulazi u isključivu nadležnost Unije. Vlada Ujedinjene Kraljevine podredno se slaže s tim zaključkom.

Članak 3. stavak 2. UFEU-a

49. Različite vlade koje su podnijele očitovanja Sudu zauzimaju različita stajališta u vezi s prikladnim pravnim temeljem za sklapanje Marakeškog ugovora, pa tako francuska vlada spominje članke 114. i 209. UFEU-a ili, podredno, članke 19. i 209. UFEU-a, mađarska vlada članke 4. i 114. UFEU-a, vlada Ujedinjene Kraljevine članak 19. UFEU-a, a finska vlada članke 19. i 114. UFEU-a.
50. Neovisno o tim razlikama, češka, francuska, talijanska, litavska, rumunjska i finska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine smatraju da Unija nema isključivu nadležnost na temelju članka 3. stavka 2. UFEU-a za sklapanje tog ugovora jer on ne može utjecati na zajednička pravila Unije ili izmijeniti njihov opseg.
51. S tim u vezi ističu da iz sudske prakse Suda proizlazi da se svako sklapanje o tom pitanju treba temeljiti na konkretnoj analizi odnosa koji postoji između predviđenog međunarodnog sporazuma i prava Unije koje je na snazi, vodeći računa osobito o naravi i sadržaju pravila o kojima je riječ.
52. Međutim, Direktivom 2001/29 izvršeno je samo minimalno usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava. Preciznije, tom direktivom nisu usklađene iznimke i ograničenja tih prava.
53. Stoga se člankom 5. stavkom 3. točkom (b) Direktive 2001/29 državama članicama samo nudi mogućnost da predvide iznimku ili ograničenje autorskog i srodnih prava u korist osoba s invalidnošću. Države članice, dakle, zadržavaju svoju nadležnost, kako na unutarnjem tako i na vanjskom planu, kako bi takvu iznimku ili takvo ograničenje učinile obvezujućim. Prema mišljenju francuske i rumunjske vlade, tu analizu potvrđuje činjenica da tom direktivom nisu definirani načini provedbe iznimke ili ograničenja autorskog i srodnih prava u korist osoba s invalidnošću. Vlada Ujedinjene Kraljevine osim toga tvrdi da ne postoji nikakva nedosljednost između Marakeškog ugovora i navedene direktive.
54. Na tom temelju, francuska, mađarska i rumunjska vlada ističu da iz mišljenja 1/94 (Sporazumi priloženi Sporazumu o WTO-u) od 15. studenoga 1994. (EU:C:1994:384) proizlazi da Unija međunarodnim sporazumom ne može naložiti donošenje mjera koje se odnose na iznimku ili ograničenje autorskog i srodnih prava u korist osoba s invalidnošću, iako države članice ostaju slobodne predvidjeti takve mjere na unutarnjem planu.

55. Međutim, francuska vlada smatra da se situacija promijenila nakon zahtjeva koji je Vijeće uputilo Komisiji 19. svibnja 2015., a koji je potom zatim prihvatila, za podnošenje zakonodavnog prijedloga čiji je cilj da se u pravo Unije uvede obvezna iznimka ili ograničenje predviđeno člankom 4. Marakeškog ugovora. Naime, smatra da je ta okolnost relevantna u pogledu sudske prakse Suda prema kojoj radi utvrđivanja je li određeno područje već velikim dijelom uređeno pravilima Unije treba osobito uzeti u obzir mogućnosti razvoja prava Unije. Slijedom toga, članak 4. tog ugovora ulazi u isključivu nadležnost Unije.
56. Ta tvrdnja, prema mišljenju te vlade, ne dovodi u pitanje postojanje podijeljene nadležnosti kada je riječ o drugim odredbama navedenog ugovora, to više što se one odnose na područje razvojne suradnje i humanitarne pomoći i što članak 4. stavak 4. UFEU-a propisuje da izvršavanje Unijine nadležnosti u tim područjima ne može imati za učinak sprečavanje država članica u izvršavanju njihove nadležnosti u tom pogledu.
57. Češka, talijanska, mađarska, rumunjska i finska vlada te vlada Ujedinjene Kraljevine, kao i Parlament i Vijeće, s druge strane, tvrde da zahtjev Vijeća iz točke 55. ovog mišljenja nije dostatan da bi se dokazao mogući razvoj prava Unije, koji treba uzeti u obzir radi ocjene postojanja isključive nadležnosti Unije u području na koje se odnosi Marakeški ugovor.
58. Ipak, Parlament smatra da Unija ima isključivu nadležnost kada je riječ o članku 4. tog ugovora jer je ona, uostalom, izvršavala svoju nadležnost u tom području donošenjem Direktive 2001/29. Okolnost da države članice imaju marginu prosudbe pri provedbi iznimki i ograničenja predviđenih tom direktivom ne podrazumijeva postojanje podijeljene nadležnosti, zbog razlike koju treba provoditi između iznimki koje se odnose na doseg akta Unije i onih koje se odnose na prava navedena u takvom aktu.
59. Utjecaj članka 4. Marakeškog ugovora na sustav uspostavljen Direktivom 2001/29 osim toga je očit jer se tim ugovorom ukida margina prosudbe kojom trenutačno raspolažu države članice na temelju članka 5. stavka 3. točke (b) te direktive.

Stajalište Suda

Članak 3. stavak 1. UFEU-a

60. S obzirom na cilj i sadržaj Marakeškog ugovora, jasno proizlazi da se on ne odnosi na bilo koje od prvih četiriju područja iz članka 3. stavka 1. UFEU-a. S druge strane, valja ispitati je li taj ugovor u cijelosti ili u jednom dijelu povezan sa zajedničkom trgovinskom politikom, definiranom u članku 207. UFEU-a, koja na temelju članka 3. stavka 1. točke (e) UFEU-a ulazi u isključivu nadležnost Unije.
61. Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da činjenica da akt Europske unije može utjecati na međunarodnu trgovinu sama za sebe nije dovoljna da bi se zaključilo da taj akt treba svrstati u kategoriju onih koji pripadaju zajedničkoj trgovinskoj politici. S druge strane, akt Europske unije pripada toj politici ukoliko se posebno odnosi na međunarodnu razmjenu na način da je prvenstveno namijenjen njenom promicanju, olakšavanju ili upravljanju te na istu djeluje izravno i trenutno (presude od 18. srpnja 2013., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, t. 51. i od 22. listopada 2013., Komisija/Vijeće, C-137/12, EU:C:2013:675, t. 57.).
62. Radi utvrđenja pripada li Marakeški ugovor navedenoj politici, potrebno je ispitati njegovu svrhu kao i njegov sadržaj.

63. Najprije, kada je riječ o svrsi Marakeškog ugovora, sam naslov tog ugovora pojašnjava da mu je cilj olakšanje pristupa objavljenim djelima korisnicima, odnosno osobama koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima.
64. Želju ugovornih stranaka da osiguraju usklađivanje iznimki i ograničenja autorskih prava i olakšaju optjecaj primjeraka u dostupnom formatu radi poboljšanja pristupa korisnika objavljenim djelima i time nadiđu prepreke koje trenutačno sprečavaju taj pristup osobito potvrđuju uvodne izjave 7., 8. i 12. preambule navedenog ugovora.
65. Osim toga, iz uvodnih izjava 1., 2. i 4. te preambule proizlazi da uspostava poboljšanog pravnog okvira na međunarodnoj razini predviđenog istim ugovorom treba u konačnici omogućiti poštovanje načela nediskriminacije, jednakih mogućnosti, dostupnosti te potpunog i učinkovitog sudjelovanja u društvu i uključivanja u njega osoba s invalidnošću iz Konvencije UN-a, osobito boreći se protiv prepreka koje sprečavaju njihov potpuni razvoj, njihovu slobodu izražavanja i njihovo uživanje prava na obrazovanje.
66. Dakako, u uvodnim izjavama 4. i 7. preambule Marakeškog ugovora navode se optjecaj i prekogranična razmjena primjeraka u dostupnom formatu.
67. Ostaje činjenica da, s jedne strane, te uvodne izjave ne upućuju na trgovačku narav tog optjecaja ili te razmjene te da se oni, s druge strane, spominju samo kao instrument namijenjen poboljšanju pristupa korisnika tim primjercima i izbjegavanju udvostručivanja napora koje u tu svrhu upotrebljavaju ugovorne stranke.
68. Usto, iako iz uvodnih izjava 3., 9., 10. i 12. preambule tog ugovora proizlazi da ugovorne stranke općenito priznaju važnost zaštite autorskog prava i konkretnije međunarodnog sustava autorskog prava, iz teksta te preambule ne proizlazi da bi navedeni ugovor imao za svrhu ojačanje te zaštite ili tog sustava.
69. Nadalje, iz odredbi tog ugovora ne proizlazi da bi se njime željeli postići drugi ciljevi osim onih navedenih u njegovu naslovu i preambuli.
70. Slijedom toga, valja zaključiti da je osnovna svrha Marakeškog ugovora poboljšanje uvjeta korisnika olakšavanjem – različitim sredstvima, među kojima i olakšanim optjecajem primjeraka u dostupnom formatu – pristupa tih osoba objavljenim djelima.
71. Nadalje, kada je riječ o sadržaju tog ugovora, njime je propisano da se ugovorne stranke radi ostvarenja njegovih ciljeva trebaju koristiti dvama različitim i komplementarnim instrumentima.
72. Kao prvo, članak 4. stavak 1. tog ugovora propisuje da su ugovorne stranke dužne predvidjeti ograničenje ili iznimku od prava reproduciranja, prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti, kako bi primjerci u dostupnom formatu mogli biti lakše stavljeni na raspolaganje korisnicima. U ostalim stavcima tog članka navedena su pojašnjenja u vezi s načinom na koji ugovorne stranke mogu provesti tu obvezu u svojem nacionalnom zakonodavstvu, ostavljajući im s tim u vezi široku marginu prosudbe.
73. Kao drugo, članci 5. i 6. Marakeškog ugovora uvode određene obveze u vezi s prekograničnom razmjnom primjeraka u dostupnom formatu.
74. Konkretnije, članak 5. stavak 1. tog ugovora propisuje da ugovorne stranke predviđaju da, ako je primjerak u dostupnom formatu izrađen na temelju iznimke ili ograničenja ili primjenom zakona, taj primjerak ovlaštenu subjekt može distribuirati ili staviti na raspolaganje korisniku ili ovlaštenom subjektu u drugoj ugovornoj stranci. U ostalim stavcima tog članka navedena su pojašnjenja u vezi s načinom na koji ugovorne stranke tu obvezu mogu provesti u svojem nacionalnom zakonodavstvu, ostavljajući im s tim u vezi široku marginu prosudbe.

75. Kada je riječ o članku 6. navedenog ugovora, njime je propisano da – u mjeri u kojoj je nacionalnim zakonodavstvom ugovorne stranke korisniku, osobi koja djeluje u njegovo ili njezino ime ili ovlaštenom subjektu dopušteno da izradi primjerak u dostupnom formatu – to zakonodavstvo također im mora dopustiti uvoz takvog primjerka u korist korisnika, bez odobrenja nositelja prava.
76. Članke 5. i 6. tog ugovora dopunjuje njegov članak 9., koji ugovorne stranke obvezuje na suradnju radi poticanja prekogranične razmjene primjeraka u dostupnom formatu.
77. Na temelju tih elemenata treba odrediti ulazi li Marakeški ugovor u cijelosti ili u jednom dijelu u zajedničku trgovinsku politiku.
78. S tim u vezi, valja, dakako, na prvome mjestu istaknuti da norme koje Unija usvaja u području intelektualnog vlasništva koje su u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom mogu ulaziti u pojam „trgovinski aspekti prava intelektualnog vlasništva” iz članka 207. stavka 1. UFEU-a, a time i u područje te politike (vidjeti u tom smislu presudu od 18. srpnja 2013., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, t. 52.).
79. Sud je stoga smatrao da su određena međunarodna pravila u kojima se navode norme koje se trebaju primijeniti za svaku od glavnih kategorija prava intelektualnog vlasništva u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom jer ta pravila ulaze u okvir njezine liberalizacije, zato što čine integralni dio sustava WTO-a i jer im je cilj olakšanje navedene trgovine smanjenjem prepreka u međunarodnoj trgovini (vidjeti u tom smislu presudu od 18. srpnja 2013., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, t. 53. i 57. do 60.).
80. Nadalje, Sud je presudio da su pravila kojima se uspostavlja odgovarajuća pravna zaštita usluga koje se temelje na uvjetovanom pristupu u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom i stoga ulaze u zajedničku trgovinsku politiku. Pritom se u tu svrhu oslonio na činjenicu da cilj tih pravila više predstavlja promicanje takve trgovine koja se odnosi na te usluge nego poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta (vidjeti u tom smislu presudu od 22. listopada 2013., Komisija/Vijeće, C-137/12, EU:C:2013:675, t. 64., 65. i 67.).
81. Međutim, slično obrazloženje ne može se, suprotno Komisijinim tvrdnjama, primijeniti na pravila Marakeškog ugovora o uspostavljanju iznimke ili ograničenja prava reproduciranja, prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti.
82. Naime, kao što to proizlazi iz točaka 63. do 70. ovog mišljenja, svrha je Marakeškog ugovora poboljšanje uvjeta korisnika olakšavanjem, različitim sredstvima, pristupa tih osoba objavljenim djelima, a ne promicanje, olakšavanje ili uređivanje međunarodne trgovine primjercima u dostupnom formatu.
83. Konkretnije, kada je riječ o usklađivanju iznimaka i ograničenja prava reproduciranja, prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti, u uvodnoj izjavi 12. preambule tog ugovora posebno se navodi da se to usklađivanje provodi kako bi se korisnicima omogućio lakši pristup djelima i njihovo korištenje.
84. Usto, članak 4. Marakeškog ugovora nije takve naravi da osigura usklađivanje nacionalnih zakonodavstava koje bi omogućilo da se znatno olakša međunarodna trgovina jer ugovorne stranke imaju široku marginu prosudbe pri provedbi tog članka i jer iz članka 12. tog ugovora proizlazi da njegov cilj ili učinak nije zabraniti ugovornim strankama da u svoje nacionalno zakonodavstvo uvedu iznimke i ograničenja u korist korisnika različite od onih predviđenih navedenim ugovorom.

85. Nadalje, nije moguće prihvatiti Komisijin argument prema kojem među pravilima koja uređuju intelektualno vlasništvo samo ona koja se odnose na neimovinsko pravo ne ulaze u pojam „trgovinski aspekti intelektualnog vlasništva” iz članka 207. UFEU-a jer bi to dovelo do prekomjernog proširenja polja zajedničke trgovinske politike, povezivanjem s tom politikom pravila koja nisu u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom.
86. U tim okolnostima nije moguće zaključiti da su pravila Marakeškog ugovora koja predviđaju uvođenje iznimke ili ograničenja prava reproduciranja, distribucije i stavljanja na raspolaganje javnosti u posebnoj vezi s međunarodnom trgovinom, koja podrazumijeva da se odnose na trgovinske aspekte intelektualnog vlasništva iz članka 207. UFEU-a.
87. Kada je, na drugome mjestu, riječ o pravilima Marakeškog ugovora koja uređuju izvoz i uvoz primjeraka u dostupnom formatu, valja istaknuti da se ona bez ikakve sumnje odnose na međunarodnu razmjenu takvih primjeraka.
88. Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da radi ocjene povezanosti takvih pravila sa zajedničkom trgovinskom politikom valja uzeti u obzir cilj koji se njima želi postići (vidjeti u tom smislu mišljenje 2/00 (Kartagenski protokol o biološkoj sigurnosti) od 6. prosinca 2001., EU:C:2001:664, t. 35. do 37. i presudu od 8. rujna 2009., Komisija/Parlament i Vijeće, C-411/06, EU:C:2009:518, t. 49. do 54. i 71. i 72.).
89. Međutim, imajući u vidu razmatranja iz točaka 63. do 70. ovog mišljenja i s obzirom na to da nijedan element ne upućuje na to da se člancima 5., 6. i 9. Marakeškog ugovora želi postići cilj koji se razlikuje od cilja tog ugovora u cijelosti, treba zaključiti da ti članci nemaju posebnu svrhu promicanja, olakšavanja ili uređivanja međunarodne trgovine primjercima u dostupnom formatu, nego upravo poboljšanja uvjeta korisnika, olakšavanjem pristupa tih osoba primjercima u dostupnom formatu reproduciranima u drugim ugovornim strankama.
90. U tim okolnostima, olakšavanje prekograničnih razmjena primjeraka u dostupnom formatu čini se više kao sredstvo za ostvarenje nekomercijalnog cilja navedenog ugovora nego kao sam cilj pripisan tom ugovoru.
91. Osim toga, valja također istaknuti da se, s obzirom na svoje karakteristike, razmjene predviđene Marakeškim ugovorom ne mogu izjednačiti s međunarodnim razmjenama koje se obavljaju u komercijalne svrhe (vidjeti analogijom mišljenje 2/00 (Kartagenski protokol o biološkoj sigurnosti) od 6. prosinca 2001., EU:C:2001:664, t. 38. i presudu od 8. rujna 2009., Komisija/Parlament i Vijeće, C-411/06, EU:C:2009:518, t. 69.).
92. Naime, obveza odobravanja izvoza primjeraka u dostupnom formatu predviđena člankom 5. stavkom 1. tog ugovora obuhvaća samo izvoz koji obavlja ovlaštenu subjekt. Članak 9. navedenog ugovora potvrđuje da svrha tako uspostavljenog mehanizma nije općenito promicanje, olakšavanje ili uređivanje svih razmjena primjeraka u dostupnom formatu nego upravo razmjena koja se obavlja između ovlaštenih subjekata.
93. Iz članka 2. točke (c) Marakeškog ugovora proizlazi da te subjekte treba ovlastiti ili priznati njihova vlada, da oni moraju postupati na neprofitnoj osnovi i da svoje usluge moraju pružati samim korisnicima. Stoga, iako sukladno odredbama članka 4. stavka 5. tog ugovora nije isključeno da se na izvoz uređen njegovim člankom 5. primjenjuje naknada, moguće ju je predvidjeti samo u granicama određenima neprofitnom naravi djelatnosti izvoznika.
94. Isto tako, članak 6. istog ugovora ne obvezuje ugovorne stranke na to da dopuste uvoz osim ako ga izvrši korisnik koji djeluje izravno ili neizravno ili ovlaštenu subjekt.

95. Osim toga, iz članka 5. stavka 1. i članka 6. Marakeškog ugovora izričito proizlazi da su tim odredbama obuhvaćeni samo izvoz i uvoz namijenjeni korisnicima koje prema potrebi obavlja ovlašteni subjekt. Članak 2. točka (c) i članak 5. stavci 2. i 4. tog ugovora osim toga uspostavljaju mehanizme namijenjene tomu da zajamče da samo korisnici raspolažu tako razmijenjenim primjercima u dostupnom formatu.
96. Nadalje, primjerci u dostupnom formatu čiji je izvoz uređen člankom 5. stavkom 1. navedenog ugovora samo su primjerci koji su izrađeni na temelju ograničenja ili iznimke ili primjenom zakona. Kada je riječ o članku 6. istog ugovora, njime se samo predviđa da uvoz takvih primjeraka na područje ugovorne stranke treba biti dopušten u slučaju kad je na temelju zakonodavstva te ugovorne stranke dotičnoj osobi ili subjektu dopušteno izraditi te primjerke.
97. Dakle, ne samo da prekogranične razmjene koje promiče Marakeški ugovor izlaze iz uobičajenog okvira međunarodne trgovine nego i međunarodne razmjene primjeraka u dostupnom formatu koje redovni subjekti obavljaju u komercijalne svrhe ili jednostavno izvan okvira iznimki ili ograničenja u korist korisnika nisu uključene u poseban sustav uspostavljen tim ugovorom.
98. Osim toga, članci 1. i 11. tog ugovora predviđaju poštovanje obveza proizišlih iz drugih međunarodnih ugovora, što podrazumijeva da svrha tog sustava nije odstupanje od međunarodnih pravila koja uređuju međunarodnu trgovinu književnim i umjetničkim djelima.
99. S obzirom na te različite karakteristike, sustav uspostavljen Marakeškim ugovorom treba, dakle, razlikovati od sustava koji ulaze u zajedničku trgovinsku politiku – a koje je Sud ispitao u mišljenju 1/78 (Međunarodni sporazum o prirodnom kaučuku) od 4. listopada 1979. (EU:C:1979:224) kao i u presudama od 17. listopada 1995., Werner (C-70/94, EU:C:1995:328), od 10. siječnja 2006., Komisija/Vijeće (C-94/03, EU:C:2006:2) i od 12. prosinca 2002., Komisija/Vijeće (C-281/01, EU:C:2002:761) – koji su se, iako se njima ne žele postići isključivo trgovački ciljevi, s druge strane, temeljili na donošenju mjera trgovačke naravi.
100. U tim uvjetima sama okolnost da se sustav uspostavljen Marakeškim ugovorom eventualno može primijeniti na djela koja se komercijalno iskorištavaju ili koja je moguće na taj način iskorištavati i da stoga – ako je to slučaj – može neizravno utjecati na međunarodnu trgovinu takvim djelima ne može značiti da ulazi u zajedničku trgovinsku politiku (vidjeti analogijom mišljenje 2/00 (Kartagenski protokol o biološkoj sigurnosti) od 6. prosinca 2001., EU:C:2001:664, t. 40.).
101. Stoga valja zaključiti da sklapanje Marakeškog ugovora ne ulazi u zajedničku trgovinsku politiku definiranu člankom 207. UFEU-a i slijedom toga da Unija na temelju članka 3. stavka 1. točke (e) UFEU-a nema isključivu nadležnost za sklapanje tog ugovora.

Članak 3. stavak 2. UFEU-a

102. Na temelju članka 3. stavka 2. UFEU-a Unija ima isključivu nadležnost za sklapanje međunarodnog sporazuma kad je njegovo sklapanje predviđeno zakonodavnim aktom Unije ili ako je takav sporazum potreban kako bi Uniji omogućio izvršavanje njezine unutarnje nadležnosti ili u mjeri u kojoj bi njegovo sklapanje moglo utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg.
103. Međutim, sklapanje Marakeškog ugovora nije predviđeno nijednim zakonodavnim aktom Unije i ono nije potrebno kako bi Uniji omogućilo izvršavanje njezine unutarnje nadležnosti.
104. Slijedom toga, u ovom je predmetu relevantan samo slučaj naveden u zadnjem dijelu rečenice članka 3. stavka 2. UFEU-a, koji odgovara situaciji u kojoj bi sklapanje međunarodnog sporazuma „moglo utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg”.

105. S tim u vezi, iz sudske prakse Suda proizlazi da rizik da međunarodne obveze utječu na zajednička pravila Unije ili izmijene njihov opseg, koji može opravdati postojanje isključive vanjske nadležnosti Unije, postoji ako te obveze ulaze u područje primjene navedenih pravila (mišljenje 1/13 (Pristup trećih država Haškoj konvenciji) od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 71. i presuda od 26. studenoga 2014., Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, t. 29.).
106. Utvrđenje postojanja takvog rizika ne pretpostavlja potpuno podudaranje područja obuhvaćenog međunarodnim obvezama i područja obuhvaćenog pravnim pravilima Unije (mišljenje 1/13 (Pristup trećih država Haškoj konvenciji) od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 72. i presuda od 26. studenoga 2014., Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, t. 30.).
107. Konkretnije, takve međunarodne obveze mogu utjecati na pravila Unije ili izmijeniti njihov opseg onda kad ulaze u područje koje je već velikim dijelom uređeno takvim pravilima (vidjeti u tom smislu mišljenje 1/13 (Pristup trećih država Haškoj konvenciji) od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 73. i presudu od 26. studenoga 2014., Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, t. 31.).
108. S obzirom na navedeno, a kako Unija ima samo dodijeljene ovlasti, postojanje nadležnosti, pogotovo isključive, mora se temeljiti na zaključcima izvedenima iz opće i konkretne analize odnosa između predviđenog međunarodnog sporazuma i važećeg prava Unije. Ta analiza mora uzeti u obzir područja obuhvaćena pravilima Unije odnosno odredbama predviđenog sporazuma, njihove predvidljive mogućnosti razvoja kao i prirodu i sadržaj tih pravila i odredaba, kako bi se provjerilo može li sporazum u pitanju narušiti ujednačenu i dosljednu primjenu pravila Unije te funkcioniranje njima uspostavljenog sustava (mišljenje 1/13 (Pristup trećih država Haškoj konvenciji) od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 74. i presudu od 26. studenoga 2014., Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, t. 33.).
109. S tim u vezi, valja podsjetiti da Marakeški ugovor, kao što to proizlazi iz točaka 71. do 76. ovog mišljenja, predviđa da ugovorne stranke, kako bi ostvarile njegove ciljeve, moraju uspostaviti dva različita i komplementarna instrumenta, i to, s jedne strane, iznimku ili ograničenje prava reproduciranja, prava distribucije i prava stavljanja na raspolaganje javnosti kako bi se primjerke u dostupnom formatu što lakše stavilo na raspolaganje korisnicima i, s druge strane, sustave izvoza i uvoza namijenjene poticanju određenih vrsta prekogranične razmjene primjeraka u dostupnom formatu.
110. Članci 2. do 4. Direktive 2001/29 autorima dodjeljuju isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane reproduciranja, priopćavanja javnosti i distribucije djela.
111. Nadalje, članak 5. stavak 3. točka (b) te direktive propisuje da države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava reproduciranja i prava priopćavanja javnosti kada je u pitanju „korištenje za potrebe osoba s invalidnošću, koje je u neposrednoj vezi s invalidnošću i koje je nekomercijalne naravi, a u opsegu potrebnom za određenu invalidnost”. Iz članka 5. stavka 4. navedene direktive proizlazi da države članice mogu predvidjeti i iznimku ili ograničenje prava distribucije, u opsegu opravdanom svrhom odobrene radnje reproduciranja na temelju članka 5. stavka 3. točke (b) iste direktive.
112. Slijedi da iznimku ili ograničenje predviđeno Marakeškim ugovorom treba provesti u okviru područja usklađenog Direktivom 2001/29. Isto vrijedi i za sustave izvoza i uvoza predviđene tim ugovorom jer im je cilj u konačnici dati ovlaštenje za priopćavanje javnosti ili distribuciju na području jedne ugovorne stranke primjeraka u dostupnom formatu objavljenih u drugoj ugovornoj stranci bez pristanka nositelja prava.
113. S tim u vezi, iako je više vlada koje su Sudu podnijele očitovanja istaknulo da se obveze predviđene Marakeškim ugovorom mogu primijeniti na način koji je u skladu s Direktivom 2001/29, valja podsjetiti da države članice, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, izvan okvira institucija Unije ne

mogu preuzeti međunarodne obveze koje ulaze u područje koje je već velikim dijelom uređeno zajedničkim pravilima Unije, čak i u slučaju nepostojanja mogućeg proturječja između tih obveza i tih pravila (vidjeti u tom smislu presudu od 4. rujna 2014., Komisija/Vijeće, C-114/12, EU:C:2014:2151, t. 70. i 71. i mišljenje 1/13 (Pristup trećih država Haškoj konvenciji) od 14. listopada 2014., EU:C:2014:2303, t. 86.).

114. U tim uvjetima, ako se i utvrdi, okolnost da članak 11. Marakeškog ugovora predviđa obvezu usporedivu s onom koja proizlazi iz članka 5. stavka 5. Direktive 2001/29 ili da uvjeti navedeni u člancima 4. do 6. tog ugovora kao takvi nisu u suprotnosti s onima iz članka 5. stavka 3. točke (b) i stavka 4. Direktive 2001/29 ni u kojem slučaju ne može biti odlučujuća.
115. Nadalje, valja, dakako, navesti, kao što su to istaknule vlade koje su Sudu podnijele očitovanja, da iz naslova Direktive 2001/29 i njezine uvodne izjave 7. proizlazi da je zakonodavac Unije samo djelomično uskladio autorska prava i srodna prava jer cilj te direktive nije uklanjanje ili sprečavanje razlika između nacionalnih zakonodavstava koje ne utječu štetno na funkcioniranje unutarnjeg tržišta (vidjeti u tom smislu presude od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 88. i od 26. ožujka 2015., C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, t. 29.).
116. Kada je, konkretnije, riječ o iznimkama i ograničenjima tih prava, uvodna izjava 31. navedene direktive pojašnjava da bi se stupanj njihova usklađivanja trebao temeljiti na njihovom utjecaju na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Stoga, primjerice, zakonodavac Unije u članku 5. stavku 3. točki (b) i stavku 4. iste direktive nije u potpunosti uskladio iznimke ili ograničenja u korist osoba s invalidnošću.
117. Međutim, to razmatranje kao takvo ne može biti odlučujuće.
118. Naime, iako iz sudske prakse Suda proizlazi da međunarodni sporazum koji obuhvaća područje koje je u potpunosti usklađeno može utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg (vidjeti u tom smislu mišljenje 1/94 (Sporazumi priloženi Sporazumu o WTO-u) od 15. studenoga 1994., EU:C:1994:384, t. 96. i presudu od 5. studenoga 2002., Komisija/Danska, C-467/98, EU:C:2002:625, t. 84.), ostaje činjenica da je riječ samo o jednoj od situacija u kojima je ispunjen uvjet koji se nalazi u zadnjem dijelu rečenice članka 3. stavka 2. UFEU-a (vidjeti u tom smislu mišljenje 1/03 (Nova Konvencija iz Lugana) od 7. veljače 2006., EU:C:2006:81, t. 121.).
119. Isto tako, iako države članice imaju marginu prosudbe prilikom provedbe svoje mogućnosti da predvide iznimku ili ograničenje u korist osoba s invalidnošću, valja istaknuti da ta margina prosudbe proizlazi iz odluke zakonodavca Unije da državama članicama dâ tu mogućnost, unutar usklađenog pravnog okvira koji osigurava visoku i ujednačenu zaštitu prava reproduciranja, priopćavanja javnosti i distribucije, uspostavljenog Direktivom 2001/29 (vidjeti u tom smislu presude od 26. travnja 2012., DR i TV2 Danmark, C-510/10, EU:C:2012:244, t. 32. i od 4. rujna 2014., Komisija/Vijeće, C-114/12, EU:C:2014:2151, t. 79.).
120. Članak 5. stavak 3. točka (b) i stavak 4. te direktive ne odnosi se na situaciju koja se može usporediti s onom navedenom u točkama 18. i 21. mišljenja 2/91 (Konvencija MOR-a br. 170) od 19. ožujka 1993. (EU:C:1993:106), u kojoj Sud nije Uniji priznao isključivu nadležnost jer su kako odredbe prava Unije tako i odredbe međunarodne konvencije u pitanju propisivale minimalne zahtjeve.
121. Naime, te odredbe Direktive 2001/29 ne određuju minimalni prag zaštite autorskog prava i srodnih prava, ne dirajući pritom u nadležnost država članica da predvide širu zaštitu tih prava, nego uvode odstupanje od prava koja je uskladio zakonodavac Unije, ovlašćujući države članice da pod određenim uvjetima predvide iznimku ili ograničenje navedenih prava. Stoga država članica koja se koristi tom mogućnošću dodijeljenom pravom Unije naposljetku jamči zaštitu tih istih prava koja je manja od one koja uobičajeno proizlazi iz razine usklađene zaštite uspostavljene člancima 2. do 4. te direktive.

122. U tim okolnostima valja dodati da se margina prosudbe koju države članice imaju mora izvršavati u granicama određenima pravom Unije (vidjeti analogijom presudu od 1. prosinca 2011., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, t. 104.), što podrazumijeva da države članice nisu slobodne odrediti sve parametre iznimke ili ograničenja u korist osoba s invalidnošću na neusklađen način (vidjeti analogijom presudu od 26. travnja 2012., DR i TV2 Danmark, C-510/10, EU:C:2012:244, t. 36.).
123. Konkretnije, države članice u svojem zakonodavstvu mogu predvidjeti iznimku ili ograničenje u korist osoba s invalidnošću samo ako poštuju sve uvjete navedene u članku 5. stavku 3. točki (b) Direktive 2001/29, odnosno ako ta iznimka ili ograničenje obuhvaća samo korištenje za potrebe osoba s invalidnošću koje je u neposrednoj vezi s invalidnošću i koje nije komercijalne naravi, a u opsegu potrebnom za određenu vrstu invalidnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, t. 39.), a riječ je o uvjetima koji u ovom slučaju nisu navedeni u člancima 4. do 6. Marakeškog ugovora.
124. Usto, margina prosudbe koju države članice uživaju radi provedbe iznimke ili ograničenja u korist osoba s invalidnošću ne može se koristiti na način koji ugrožava ciljeve te direktive kojima se, kao što to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 1. i 9., želi ostvariti visoka razina zaštite u korist autora i dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta (vidjeti analogijom presude od 1. prosinca 2011., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, t. 107. i od 10. travnja 2014., ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 34.).
125. Ta margina prosudbe također je ograničena člankom 5. stavkom 5. Direktive 2001/29, koji uvođenje iznimke ili ograničenja predviđenog u njezinu članku 5. stavku 3. točki (b) podređuje trima uvjetima, odnosno tomu da se ta iznimka ili to ograničenje primjenjuje samo u određenim posebnim slučajevima, da nije u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela i da bezrazložno ne dovodi u pitanje legitimne interese nositelja prava (vidjeti analogijom presude od 16. srpnja 2009., Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, t. 58. i od 1. prosinca 2011., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, t. 110.).
126. S obzirom na sve ove elemente, iako države članice imaju mogućnost provesti iznimku ili ograničenje usklađenih pravila navedenih u člancima 2. do 4. Direktive 2001/29 u korist osoba s invalidnošću, riječ je o mogućnosti koju im je dodijelio zakonodavac Unije, a koja je u velikoj mjeri uređena zahtjevima prava Unije opisanima u točkama 123. do 125. ovog mišljenja.
127. U tom kontekstu, važno je još istaknuti da, ondje gdje članak 5. stavak 3. točka (b) Direktive 2001/29 za države članice predviđa samo mogućnost uvođenja iznimke ili ograničenja u korist korisnika, članak 4. Marakeškog ugovora predviđa obvezu uvođenja takve iznimke ili ograničenja.
128. Slijedom toga, sklapanje tog ugovora podrazumijevalo bi da se različite granice i zahtjevi propisani pravom Unije, navedeni u točkama 123. do 125. ovog mišljenja, primjenjuju na sve države članice, koje bi od tada bile dužne predvidjeti takvu iznimku ili ograničenje na temelju članka 4. tog ugovora.
129. Slijedi da sve obveze predviđene Marakeškim ugovorom ulaze u područje koje je već velikim dijelom uređeno zajedničkim pravilima Unije i da sklapanje tog ugovora može utjecati na ta pravila ili izmijeniti njihov opseg.
130. Iz prethodnih razmatranja proizlazi da sklapanje Marakeškog ugovora ulazi u isključivu nadležnost Unije.

Slijedom toga, Sud (veliko vijeće) daje sljedeće mišljenje:

Sklapanje Marakeškog ugovora o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepi, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima ulazi u isključivu nadležnost Europske unije.

Lenaerts

Tizzano

Ilešič

Bay Larsen

von Danwitz

Prechal

Bonichot

Arabadijev

Toader

Safjan

Šváby

Jarašiūnas

Fernlund

Vajda

Rodin

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 14. veljače 2017.

Tajnik

A. Calot Escobar

Predsjednik Suda

K. Lenaerts